

Aneks do opracowania sygnalnego „Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w 2022 r.”

Uwagi metodologiczne

Od lat dziewięćdziesiątych GUS w sposób regularny publikuje dane dotyczące zasięgu ubóstwa ekonomicznego, szacowanego w oparciu o wyniki Badania budżetów gospodarstw domowych, przy zastosowaniu różnych granic ubóstwa. Uwzględnienie kilku, a nie jednej wybranej granicy wynika m.in. z faktu, iż żadna z granic nie została określona w Polsce jako granica urzędowa, a z metodologicznego punktu widzenia nie ma podstaw, aby bezspornie wybrać jedną z nich, każda ma odmienną interpretację ekonomiczną.

Przyjęte zostały następujące **granice** (określane także zamiennie jako progi lub linie) **ubóstwa ekonomicznego**:

- Granica ubóstwa skrajnego, ustalana na podstawie minimum egzystencji szacowanego przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych (IPISS) dla 1-osobowego gospodarstwa pracowniczego. Minimum egzystencji uwzględnia jedynie te potrzeby, których zaspokojenie nie może być odłożone w czasie, a konsumpcja niższa od tego poziomu utrudnia przeżycie i stanowi zagrożenie dla rozwoju psychofizycznego człowieka¹.
- Granica tzw. ubóstwa ustawowego, określona na poziomie kwot, które zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej uprawniają do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej.
- Relatywna granica ubóstwa, ustalona na poziomie 50% średnich wydatków ogółu gospodarstw domowych (obliczonych na podstawie wyników Badania budżetów gospodarstw domowych).

Wskaźnik zasięgu ubóstwa (stopa ubóstwa) jest to odsetek osób w gospodarstwach domowych, w których poziom wydatków (obejmujących również wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego, powiększonych o fundusz remontowy) był niższy od przyjętej granicy ubóstwa.

Oprócz wskaźników zasięgu ubóstwa, na podstawie wyników Badania budżetów gospodarstw domowych, obliczane są również wskaźniki zasięgu (stopy) **sfery niedostatku**. Granica sfery niedostatku ustalana jest na podstawie minimum socjalnego szacowanego przez IPISS. W przypadku gospodarstw pracowników i pracujących na własny rachunek granicę stanowi minimum socjalne obliczone dla 1-osobowego gospodarstwa pracowniczego, w przypadku gospodarstw rolników, emerytów, rencistów i utrzymujących się z niezarobkowych źródeł granicą jest minimum socjalne obliczone dla 1-osobowego gospodarstwa emeryckiego. Minimum socjalne stanowi próg, poniżej którego następuje deprywacja integracyjnych potrzeb człowieka. Wydatki konsumpcyjne niższe od tego poziomu nie są wystarczające, by wykonywać pracę zawodową, kontynuować kształcenie, utrzymywać więzi rodzinne i kontakty towarzyskie oraz uczestniczyć w kulturze².

Wskaźnik zasięgu (stopa) sfery niedostatku jest to odsetek osób w gospodarstwach domowych, w których poziom wydatków (obejmujących również wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość

¹ Informacje dotyczące minimum egzystencji dostępne są na stronie Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych: <https://www.ipiss.com.pl/?zaklady=minimum-socjalne-oraz-minimum-egzystencji>

² Informacje dotyczące minimum socjalnego dostępne są na stronie Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych: <https://www.ipiss.com.pl/?zaklady=minimum-socjalne-oraz-minimum-egzystencji>

spożycia naturalnego, powiększonych o fundusz remontowy) był niższy od przyjętej granicy sfery niedostatku (minimum socjalnego).

W przypadku ubóstwa skrajnego i relatywnego, jak również sfery niedostatku, w celu wyeliminowania wpływu, jaki na koszty utrzymania gospodarstw domowych wywiera ich struktura demograficzna (wielkość gospodarstwa i wiek członków gospodarstwa domowego) przy ustalaniu granic ubóstwa zastosowano tzw. oryginalną skalę ekwiwalentności OECD. Według tej skali wagę 1 przypisuje się pierwszej osobie w gospodarstwie domowym w wieku 14 lat lub więcej; 0,7 – każdej następnej osobie w tym wieku; 0,5 – każdemu dziecku w wieku poniżej 14 lat. Oznacza to, że granica ubóstwa dla gospodarstwa 4-osobowego złożonego z dwóch osób dorosłych i dwojga dzieci w wieku poniżej 14 lat jest 2,7 raza wyższa niż dla gospodarstwa 1-osobowego.

Dla przykładu w IV kwartale 2022 r. dla gospodarstwa 1-osobowego granica ubóstwa skrajnego (minimum egzystencji) wyniosła 835 zł, a ubóstwa relatywnego 1006 zł. Natomiast dla opisanego wyżej gospodarstwa 4-osobowego granica ubóstwa skrajnego wyniosła 2254 zł, a ubóstwa relatywnego 2717 zł. W przypadku sfery niedostatku w IV kwartale 2022 r. dla gospodarstwa 1-osobowego pracowniczego lub osób pracujących na własny rachunek granica sfery niedostatku (minimum socjalne) wyniosła 1581 zł, dla analogicznego gospodarstwa rolników, emerytów, rencistów lub osób utrzymujących się z niezarobkowych źródeł wyniosła 1554 zł. W przypadku gospodarstw czteroosobowych (2 osoby dorosłe + 2 dzieci do 14 lat) granice wynosiły odpowiednio: 4269 zł dla gospodarstw domowych pracowników lub utrzymujących się na własny rachunek oraz 4195 zł dla gospodarstw domowych rolników, emerytów, rencistów lub utrzymujących się z niezarobkowych źródeł.

W przypadku tzw. ubóstwa ustawowego przy obliczaniu granic ubóstwa obowiązują dwie wielkości progowe – dla osoby samotnie gospodarującej (gospodarstwo jednoosobowe) oraz dla osoby w gospodarstwie wieloosobowym. Począwszy od stycznia 2022 r. wartości progowe dla gospodarstwa 1-osobowego wynosiły 776 zł, natomiast dla osoby w gospodarstwie wieloosobowym – 600 zł.

Prezentowane wskaźniki zasięgu (stopy) ubóstwa i sfery niedostatku są wyznaczone na podstawie wyników całorocznego Badania budżetów gospodarstw domowych, w związku z czym reprezentują uśredniony poziom zjawiska dla okresu obejmującego cały rok.

Wyniki badań statystycznych prowadzonych metodą reprezentacyjną obarczone są błędem losowym. Dotyczy to także Badania budżetów gospodarstw domowych, na podstawie którego szacowany jest zasięg ubóstwa.

W tablicach zamieszczonych w Aneksie tabelarycznym, dotyczących zasięgów ubóstwa ekonomicznego oraz sfery niedostatku dla różnych grup ludności, zaprezentowano także wartości błędu standardowego oszacowań. Błąd standardowy stanowi miarę błędu bezwzględnego. Obrazuje on niepewność oszacowań przedstawionych w przywołanych tablicach wyrażoną w punktach procentowych. Wartość błędu standardowego pozwala wyznaczyć przedział ufności dla szacowanego parametru, tzn. przedział, który z określonym prawdopodobieństwem obejmuje prawdziwą jego wartość. Wówczas dolną/górną granicę przedziału ufności odpowiadającego określonemu prawdopodobieństwu stanowi oszacowanie parametru pomniejszone/powiększone o wartość błędu standardowego pomnożoną przez odpowiednią wartość wynikającą z rozkładu normalnego (dla przyjętego 95% prawdopodobieństwa równą 1,96).

Prezentowane dane odnoszące się do zasięgu ubóstwa ekonomicznego (skrajnego, relatywnego i tzw. ustawowego) oraz sfery niedostatku, a także oszacowania błędu standardowego podano z dokładnością do jednego miejsca po przecinku. Granice (progi) ubóstwa ekonomicznego i sfery niedostatku zostały zaokrąglone do pełnych złotych.

UWAGA. Prezentowane w niniejszym opracowaniu dane za 2021 r. różnią się od wartości wcześniej publikowanych przez GUS. Różnice te wynikają z przyjęcia nowego systemu wag uogólniających wyniki Badania budżetów gospodarstw domowych, na podstawie którego obliczane są wskaźniki zasięgu ubóstwa ekonomicznego. Nowy system wag oparty jest o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021.

Aneks tabelaryczny

Tablica 1. Granice ubóstwa^a dla wybranych typów gospodarstw (zł)

Granice ubóstw	Gospodarstwa 1-osobowe			Gospodarstwa 4-osobowe (2 osoby dorosłe i 2 dzieci do 14 roku życia)		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Skrajnego (minimum egzystencji)	640	692	835	1727	1868	2254
Relatywnego	799	891	1006	2157	2406	2717
Ustawowego ^b	701	701	776	2112	2112	2400

a Poziom granic w IV kwartale. Wartości granic zostały zaokrąglone do pełnych złotych.

b Dla osoby samotnie gospodarującej próg ubóstwa wynosił: od października 2018 r. do grudnia 2021 r. – 701 zł, a od stycznia 2022 r. – 776 zł. Dla osoby w gospodarstwie wieloosobowym próg ubóstwa wynosił: od października 2018 r. do grudnia 2021 r. – 528 zł, a od stycznia 2022 r. – 600 zł.

Tablica 2. Wskaźniki zasięgu ubóstwa według grup społeczno-ekonomicznych gospodarstw domowych (% osób w gospodarstwach domowych)

Gospodarstwa domowe a – wartość wskaźnika s – błąd standardowy	Wskaźnik zasięgu ubóstwa (stopa ubóstwa) skrajnego				Wskaźnik zasięgu ubóstwa (stopa ubóstwa) relatywnego				Wskaźnik zasięgu ubóstwa (stopa ubóstwa) ustawowego			
	2021		2022		2021		2022		2021		2022	
	a	s	a	s	a	s	a	s	a	s	a	s
Ogółem	4,7	0,3	4,7	0,4	12,2	0,5	11,8	0,6	7,4	0,4	7,1	0,5
Pracowników	4,3	0,4	4,5	0,4	11,6	0,6	11,5	0,7	7,1	0,5	6,9	0,6
Rolników	11,8	1,8	8,5	1,6	25,8	2,6	19,2	2,3	17,6	2,2	12,1	1,9
Pracujących na własny rachunek	2,6	0,6	2,9	0,8	9,6	1,3	9,5	1,4	6,2	1,1	6,8	1,3
Emerytów	3,4	0,4	4,0	0,5	9,1	0,6	9,3	0,8	3,8	0,5	4,5	0,7
Rencistów	6,7	2,0	5,8	1,9	16,8	2,4	15,1	2,4	6,9	2,1	6,5	2,4
Utrzymujących się z innych niezarobkowych źródeł	14,8	2,6	12,3	2,6	28,0	3,4	27,9	3,6	22,0	3,1	20,6	3,4

Tablica 3. Wskaźniki zasięgu ubóstwa według typów gospodarstw domowych (% osób w gospodarstwach domowych)

Gospodarstwa domowe a – wartość wskaźnika s – błąd standardowy	Wskaźnik zasięgu ubóstwa (stopa ubóstwa) skrajnego				Wskaźnik zasięgu ubóstwa (stopa ubóstwa) relatywnego				Wskaźnik zasięgu ubóstwa (stopa ubóstwa) ustawowego			
	2021		2022		2021		2022		2021		2022	
	a	s	a	s	a	s	a	s	a	s	a	s
Ogółem	4,7	0,3	4,7	0,4	12,2	0,5	11,8	0,6	7,4	0,4	7,1	0,5
1-osobowe	1,0	0,1	1,1	0,1	2,9	0,2	3,0	0,2	1,2	0,1	1,1	0,1
Małżeństwa ^a :												
bez dzieci na utrzymaniu ^b	1,1	0,1	1,5	0,2	3,7	0,3	4,2	0,3	0,7	0,1	0,8	0,1
z 1 dzieckiem na utrzymaniu	0,9	0,2	1,2	0,2	4,0	0,4	4,2	0,4	1,0	0,2	1,1	0,2
z 2 dzieci na utrzymaniu	1,9	0,2	1,9	0,3	6,9	0,5	6,7	0,5	4,0	0,4	3,6	0,4
z co najmniej 3 dzieci na utrzymaniu	6,3	1,0	6,9	1,0	16,2	1,5	17,4	1,7	13,6	1,4	14,4	1,6
Matka lub ojciec z dziećmi na utrzymaniu	0,9	0,5	3,4	2,3	5,0	1,1	6,1	2,4	2,4	0,9	3,4	2,3

a W grupie małżeństw uwzględniono również związki nieformalne.

b Dziecko na utrzymaniu jest to osoba w wieku 0–14 lat (włącznie), będąca w składzie gospodarstwa domowego lub osoba w wieku 15–25 lat, o ile nie posiada własnego źródła utrzymania lub nie pozostaje w związku małżeńskim (lub związku nieformalnym).

Tablica 4. Wskaźniki zasięgu ubóstwa w gospodarstwach domowych z osobami w wieku 0–17 lat (% osób w gospodarstwach domowych)

Gospodarstwa domowe a – wartość wskaźnika s – błąd standardowy	Wskaźnik zasięgu ubóstwa (stopa ubóstwa) skrajnego				Wskaźnik zasięgu ubóstwa (stopa ubóstwa) relatywnego				Wskaźnik zasięgu ubóstwa (stopa ubóstwa) ustawowego			
	2021		2022		2021		2022		2021		2022	
	a	s	a	s	a	s	a	s	a	s	a	s
Ogółem	4,7	0,3	4,7	0,4	12,2	0,5	11,8	0,6	7,4	0,4	7,1	0,5
Z co najmniej 1 osobą w wieku 0–17 lat	5,9	0,5	5,9	0,5	14,9	0,7	14,3	0,8	10,4	0,6	10,1	0,8
z 1 osobą w wieku 0–17 lat	4,6	0,6	4,0	0,6	11,7	0,8	9,6	0,8	6,3	0,7	4,7	0,6
z 2 osobami w wieku 0–17 lat	5,5	0,7	5,3	0,7	14,3	1,0	13,2	1,1	9,4	0,8	8,6	0,9
z co najmniej 3 osobami w wieku 0–17 lat	8,5	1,1	9,2	1,3	20,2	1,5	21,8	1,9	17,4	1,5	18,8	1,8
Bez osób w wieku 0–17 lat	2,9	0,2	2,8	0,2	8,3	0,4	8,0	0,4	3,0	0,2	2,5	0,2

Tablica 5. Wskaźniki zasięgu ubóstwa według wieku (% osób w gospodarstwach domowych)

Osoby w wieku (w latach) a – wartość wskaźnika s – błąd standardowy	Wskaźnik zasięgu ubóstwa (stopa ubóstwa) skrajnego				Wskaźnik zasięgu ubóstwa (stopa ubóstwa) relatywnego				Wskaźnik zasięgu ubóstwa (stopa ubóstwa) ustawowego			
	2021		2022		2021		2022		2021		2022	
	a	s	a	s	a	s	a	s	a	s	a	s
Ogółem	4,7	0,3	4,7	0,4	12,2	0,5	11,8	0,6	7,4	0,4	7,1	0,5
0–17	5,3	0,4	5,7	0,5	14,0	0,7	14,1	0,8	10,2	0,6	10,4	0,8
18–64	4,8	0,3	4,5	0,3	12,2	0,5	11,4	0,5	7,1	0,4	6,4	0,4
65 i więcej	3,8	0,3	3,9	0,3	9,8	0,4	9,8	0,5	4,3	0,3	4,5	0,4

Tablica 6. Wskaźniki zasięgu ubóstwa w gospodarstwach domowych według obecności osób z orzeczeniem o niepełnosprawności^a (% osób w gospodarstwach domowych)

Wyszczególnienie a – wartość wskaźnika s – błąd standardowy	Wskaźnik zasięgu ubóstwa (stopa ubóstwa) skrajnego				Wskaźnik zasięgu ubóstwa (stopa ubóstwa) relatywnego				Wskaźnik zasięgu ubóstwa (stopa ubóstwa) ustawowego			
	2021		2022		2021		2022		2021		2022	
	a	s	a	s	a	s	a	s	a	s	a	s
Ogółem	4,7	0,3	4,7	0,4	12,2	0,5	11,8	0,6	7,4	0,4	7,1	0,5
Gospodarstwa domowe z co najmniej 1 osobą z niepełnosprawnością	7,3	0,8	6,7	0,9	18,1	1,2	16,2	1,3	10,7	1,0	9,7	1,1
w tym:												
z głową gospodarstwa domowego z niepełnosprawnością	7,6	1,6	4,9	0,9	20,4	2,5	15,5	2,0	10,5	2,2	8,1	1,8
z przynajmniej 1 dzieckiem do lat 16 posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności	5,2	2,2	6,5	2,1	15,5	3,7	12,0	2,7	11,0	3,3	10,2	2,7
Gospodarstwa domowe bez osób z niepełnosprawnością	4,3	0,3	4,3	0,3	11,2	0,5	11,0	0,6	6,8	0,4	6,6	0,5

a W przypadku osób w wieku 16 lat i więcej za osobę z orzeczeniem o niepełnosprawności (z niepełnosprawnością prawną) uznawana jest osoba posiadająca orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wydane przez odpowiedni organ. Osobom do 16 roku życia wydaje się orzeczenie o niepełnosprawności bez orzekania o jej stopniu.

Tablica 7. Wskaźniki zasięgu ubóstwa według poziomu wykształcenia głowy gospodarstwa domowego^a (% osób w gospodarstwach domowych)

Wyszczególnienie a – wartość wskaźnika s – błąd standardowy	Wskaźnik zasięgu ubóstwa (stopa ubóstwa) skrajnego				Wskaźnik zasięgu ubóstwa (stopa ubóstwa) relatywnego				Wskaźnik zasięgu ubóstwa (stopa ubóstwa) ustawowego			
	2021		2022		2021		2022		2021		2022	
	a	s	a	s	a	s	a	s	a	s	a	s
Ogółem	4,7	0,3	4,7	0,4	12,2	0,5	11,8	0,6	7,4	0,4	7,1	0,5
Co najwyżej gimnazjalne	12,2	1,7	11,3	1,5	27,3	2,0	24,8	2,2	15,7	1,8	15,1	2,0
Zasadnicze zawodowe	7,9	0,7	6,7	0,7	18,2	1,0	16,9	1,0	11,6	0,8	10,4	0,9
Średnie	3,7	0,4	4,5	0,6	11,5	0,7	11,4	0,8	6,5	0,5	6,5	0,7
Wyższe	1,4	0,3	1,8	0,3	4,5	0,5	5,3	0,5	2,9	0,4	3,2	0,4

a Głowa gospodarstwa domowego (określana w Badaniu budżetów gospodarstw domowych jako osoba odniesienia) to osoba, która ukończyła 16 lat i osiąga stały w dłuższym okresie czasu, najwyższy dochód spośród wszystkich członków gospodarstwa domowego.

Tablica 8. Wskaźniki zasięgu ubóstwa według klasy miejscowości zamieszkania (% osób w gospodarstwach domowych)

Wyszczególnienie a – wartość wskaźnika s – błąd standardowy	Wskaźnik zasięgu ubóstwa (stopa ubóstwa) skrajnego				Wskaźnik zasięgu ubóstwa (stopa ubóstwa) relatywnego				Wskaźnik zasięgu ubóstwa (stopa ubóstwa) ustawowego			
	2021		2022		2021		2022		2021		2022	
	a	s	a	s	a	s	a	s	a	s	a	s
Ogółem	4,7	0,3	4,7	0,4	12,2	0,5	11,8	0,6	7,4	0,4	7,1	0,5
Miasta razem	2,4	0,3	2,3	0,3	7,4	0,5	7,6	0,5	4,0	0,4	3,8	0,4
Miasta o liczbie mieszkańców:												
500 tys. i więcej	1,4	0,5	1,1	0,3	4,0	0,7	3,9	0,7	1,9	0,6	1,4	0,4
100–500 tys.	1,8	0,5	1,0	0,3	5,9	0,8	5,5	0,8	3,1	0,6	1,9	0,5
20–100 tys.	2,7	0,5	2,9	0,7	8,5	1,0	8,8	1,1	4,9	0,8	4,9	0,9
poniżej 20 tys.	3,6	1,0	3,9	0,8	11,0	1,5	12,1	1,4	5,9	1,2	6,6	1,2
Wieś	8,3	0,6	8,3	0,7	19,5	0,9	18,1	1,1	12,5	0,7	12,1	1,0

Tablica 9. Granice sfery niedostatku^a dla wybranych typów gospodarstw domowych (zł)

Wyszczególnienie	Gospodarstwa 1-osobowe			Gospodarstwa 4-osobowe (2 osoby dorosłe i 2 dzieci do 14 roku życia)		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Gospodarstwa domowe:						
pracowników i pracujących na własny rachunek	1215	1334	1581	3280	3602	4269
rolników, emerytów, rencistów i utrzymujących się z niezarobkowych źródeł	1201	1316	1554	3244	3554	4195

a Poziom granic w IV kwartale. Wartości granic zostały zaokrąglone do pełnych złotych.

Tablica 10. Wskaźniki zasięgu sfery niedostatku według grup społeczno-ekonomicznych gospodarstw domowych (% osób w gospodarstwach domowych)

Gospodarstwa domowe	2021		2022	
	a	s	a	s
a – wartość wskaźnika				
s – błąd standardowy				
Ogółem	42,4	0,7	40,7	0,7
Pracowników	42,1	0,8	40,9	0,9
Rolników	64,6	2,4	56,6	3,1
Pracujących na własny rachunek	34,4	1,7	33,4	1,8
Emerytów	36,6	0,9	35,6	1,1
Rencistów	45,7	2,5	47,9	2,7
Utrzymujących się z innych niezarobkowych źródeł	72,2	2,7	64,5	3,9

Tablica 11. Wskaźniki zasięgu sfery niedostatku według typów gospodarstw domowych (% osób w gospodarstwach domowych)

Gospodarstwa domowe a – wartość wskaźnika s – błąd standardowy	2021		2022	
	a	s	a	s
Ogółem	42,4	0,7	40,7	0,7
1-osobowe	20,3	0,6	18,6	0,6
Małżeństwa ^a :				
bez dzieci na utrzymaniu ^b	24,2	0,6	23,3	0,6
z 1 dzieckiem na utrzymaniu	26,5	1,0	25,6	1,0
z 2 dzieci na utrzymaniu	36,5	1,0	34,2	1,0
z co najmniej 3 dzieci na utrzymaniu	51,4	2,0	53,8	2,3
Matka lub ojciec z dziećmi na utrzymaniu	31,5	2,6	29,2	2,9

a W grupie małżeństw uwzględniono również związki nieformalne.

b Dziecko na utrzymaniu jest to osoba w wieku 0–14 lat (włącznie), będąca w składzie gospodarstwa domowego lub osoba w wieku 15–25 lat, o ile nie posiada własnego źródła utrzymania lub nie pozostaje w związku małżeńskim (lub związku nieformalnym).

Tablica 12. Wskaźniki zasięgu sfery niedostatku w gospodarstwach domowych z osobami w wieku 0–17 lat (% osób w gospodarstwach domowych)

Gospodarstwa domowe a – wartość wskaźnika s – błąd standardowy	2021		2022	
	a	s	a	s
Ogółem	42,4	0,7	40,7	0,7
Z co najmniej 1 osobą w wieku 0–17 lat	48,3	0,9	46,1	1,0
z 1 osobą w wieku 0–17 lat	42,3	1,1	38,4	1,2
z 2 osobami w wieku 0–17 lat	47,4	1,2	44,1	1,4
z co najmniej 3 osobami w wieku 0–17 lat	57,9	1,9	58,5	2,2
Bez osób w wieku 0–17 lat	33,8	0,6	32,4	0,6

Tablica 13. Wskaźniki zasięgu sfery niedostatku według wieku (% osób w gospodarstwach domowych)

Osoby w wieku (w latach) a – wartość wskaźnika s – błąd standardowy	2021		2022	
	a	s	a	s
Ogółem	42,4	0,7	40,7	0,7
0–17	47,1	1,0	45,8	1,1
18–64	41,8	0,7	39,8	0,7
65 i więcej	37,7	0,7	36,2	0,8

Tablica 14. Wskaźniki zasięgu sfery niedostatku w gospodarstwach domowych według obecności osób z orzeczeniem o niepełnosprawności* (% osób w gospodarstwach domowych)

Wyszczególnienie a – wartość wskaźnika s – błąd standardowy	2021		2022	
	a	s	a	s
Ogółem	42,4	0,7	40,7	0,7
Gospodarstwa domowe z co najmniej 1 osobą z niepełnosprawnością	52,6	1,4	47,9	1,5
w tym:				
z głową gospodarstwa domowego z niepełnosprawnością	47,5	2,1	44,1	2,1
z przynajmniej 1 dzieckiem do lat 16 posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności	47,7	4,3	46,7	4,3
Gospodarstwa domowe bez osób z niepełnosprawnością	40,6	0,7	39,3	0,8

a W przypadku osób w wieku 16 lat i więcej za osobę z orzeczeniem o niepełnosprawności (z niepełnosprawnością prawną) uznawana jest osoba posiadająca orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wydane przez odpowiedni organ. Osobom do 16 roku życia wydaje się orzeczenie o niepełnosprawności bez orzekania o jej stopniu.

**Tablica 15. Wskaźniki zasięgu sfery niedostatku według poziomu wykształcenia głowy gospodarstwa domowego^a
(% osób w gospodarstwach domowych)**

Wyszczególnienie a – wartość wskaźnika s – błąd standardowy	2021		2022	
	a	s	a	s
Ogółem	42,4	0,7	40,7	0,7
Co najwyżej gimnazjalne	65,8	1,7	59,9	2,0
Zasadnicze zawodowe	55,1	1,1	51,7	1,3
Średnie	43,1	0,9	41,7	1,0
Wyższe	25,5	0,9	26,0	1,0

a Głowa gospodarstwa domowego (określana w Badaniu budżetów gospodarstw domowych jako osoba odniesienia) to osoba, która ukończyła 16 lat i osiąga stały w dłuższym okresie czasu, najwyższy dochód spośród wszystkich członków gospodarstwa domowego.

Tablica 16. Wskaźniki zasięgu sfery niedostatku według klasy miejscowości zamieszkania (% osób w gospodarstwach domowych)

Wyszczególnienie a – wartość wskaźnika s – błąd standardowy	2021		2022	
	a	s	a	s
Ogółem	42,4	0,7	40,7	0,7
Miasta razem	34,3	0,8	33,0	0,9
Miasta o liczbie mieszkańców:				
500 tys. i więcej	23,6	1,6	22,8	1,5
100–500 tys.	30,2	1,4	30,4	1,5
20–100 tys.	39,4	1,6	36,0	1,7
poniżej 20 tys.	43,1	2,1	41,8	1,9
Wieś	54,6	1,1	52,2	1,2